

Opintomatka Lokaaliin 2016

Valtakunnalliset kyläpäivät Heinolassa 9-11.9.2016

KYLILLÄ KELPAA-, PALVELEVAT KYLÄT- JA PALVELUPORTAAT-HANKKEET

Opintomatka Lokaaliin 2016

Valtakunnalliset kyläpäivät Heinolassa 9-11.9.2016

Valtakunnalliset kyläpäivät järjestettiin Heinolassa 9-11.9.2016. Pohjois-Pohjanmaalta järjestettiin kolmen hankkeen yhteistyössä yhteinen opintomatka kyläpäiville. Opintomatkan järjestivät yhdessä Kylillä kelpaa, Palvelevat kylät ja Palveluportaat-hanke. Matkalle osallistui yhteensä 22 henkilöä, jotka olivat kyläyhdistysten aktiivitoimijoita sekä maaseudun kehittäjiä.

Perjantai 9.9.2016

Bussi lähti Rantsilasta klo 11.00 matkan varrelta pysähdyttiin Pulkkilassa sekä vielä Kärämäellä, josta viimeiset matkalaiset nousivat kyytiin. Matka jatkui Oittisen kylään, joka sijaitsee Korpilahdella, noin 40 km Jyväskylästä. Siellä tutustuimme Oittilan maamiessseuran ylläpitämään Villa Cawén. Villa Cawén oli vuonna 1860 rakennettu vanha iso maalaistalo, joka oli saanut nimensä taidemaalari Alvan Cawénin mukaan.

Kyläyhdistys oli yhdistynyt maamiesseuraan 18 vuotta sitten ja samalla oli perustettu myös Villa Cawén, josta on muodostunut kylälaisten ja mökkiasukkaiden tapaamis- ja kokoontumispaikka. Palvelutarjonta kyläkeskuksessa on kattava. Tällä hetkellä siellä on kauppa, kirjasto, nettipiste, kahvio, suoramyynti tilatuotteille sekä kirpputori. Maamiesseuralta voi tilata myös pitopalveluita ja tilaa vuokrataan kokoustiloiksi, ristiäisiin, hautajaisiin sekä erilaisille näyttelyille.

Kyläkeskus työllistää yhden täysipäiväisen työntekijän sekä useita työllisyysvaroilla palkattuja sekä ”tonnitalkoolaisia”. Kuitenkin arviolta 80% töistä tehdään talkoilla. Kyläkeskusta pidetään avoinna kesällä joka päivä 10-16 ja talviajalla 11-15.

Toimintaa pyöritetään yhteiskunnallisen yrityksen toimintatavalla, eli kaikki tulos mitä kyläkeskus tuottaa käytetään sen toiminnan kehittämiseen. Tällä toiminnalla on saatu kylällä säilytettyä tarvittavat palvelut. Tulevaisuudessa aiotaan selvittää kylälaisten ruokapalvelun tarpeita.

Esittelyn ja ruokailun jälkeen matka jatkui Heinolaan, jonne saavuimme klo 19.00. Heinolassa majoituimme hotelli Kumpeliin. Illalla matkalaisilla oli vielä mahdollisuus käyttää hotellin kylpyläosastoa tai käydä katsomassa Apulannasta kertovan elokuvan ”Teit meistä kauniin”. Elokuva kertoi Heinolan omista pojista ja perjantain ensi-ilta oli aivan loppuun myyty, elokuvaan pääsivät vain ne, jotka olivat varanneet liput etukäteen.

Lauantai 10.9.2016

Lauantain ohjelma alkoi klo 8.00 jolloin Heinolan torilla esittäytyi valtakunnalliset Kylähullut. Opastetut retket lähtivät Hotellilta klo 10.00. Pohjois-Pohjanmaan retkiporukasta kaikki olivat ilmoittautuneet Kalkkisiin ja Urajärvelle suuntautuvalle retkelle. Tälle retkelle oli tullut kaiken eniten ilmoittautumisia ja järjestäjät olivat päättäneet jakaa porukan puoleksi ja toinen ryhmä aloitti retken päinvastaisesta suunnasta.

Ensimmäisenä tutustumiskohteena kävimme tutustumassa Urajärven kartanon museotoimintaan. Urajärven kartano kuului lähes 250 vuotta aateliselle von Heideman -suvulle. Tila tuli suvun haltuun vuonna 1672, ja viimeinen von Heideman -sukuinen omistaja Lilly von Heideman kuoli 1917. Viimeiset suvun edustajat kartanossa olivat naimattomat sisarukset Lilly (1849-1917) ja Hugo (1851-1915) von Heideman. He testamenttasivat kotikartanonsa ylläpidettäväksi kartanomuseona. Urajärven kartanomuseo on yksi maamme vanhimmista kartanomuseoista. Se avasi ovensa yleisölle jo vuonna 1928.

Ylellä muutamaa vuotta aiemmin kartanossa toteutettiin täydellinen restaurointi niin sisä- kuin ulkotiloissakin, kartanon ulkovaari muun muassa palautettiin siihen asuun, jossa se testamentattaessa oli. Loppuvuodesta 2015 Museovirastossa läpikäytyjen säästötoimenpiteiden seurauksena Urajärven kartano päätettiin sulkea. Kyläläiset järjestivät asian tiimoilta muun muassa nettiadressin sekä yhdistykset erikseen vetosivat Museovirastoon ja myös opetus- ja kulttuuriministeriin, jotta sulkemiselta säästytäisiin. Lopputulema siltikin oli sulkeminen.

Kartano oli kuitenkin hyvin tärkeä monelle kyläläiselle sekä kesäasukkaalle. Toimijat perustivat yhdistyksen, jonka tarkoituksena on tulevaisuudessa turvata museotoiminta Urajärven kartanossa.

Museoviraston kanssa käydyissä neuvotteluissa yhdistys pystyi tekemään palvelusopimuksen, jonka mukaan museon opastuksen ja ylläpidon hoitaa yhdistys talkootyönä. Esineistö säilyy Museoviraston hallinnassa ja kiinteistöt Senaattikiinteistöillä.

Yhdistys rahoittaa toimintansa jäsenmaksuilla, lahjoituksilla ja tuilla, joilla se pyrkii pitämään kartanon avoinna ja opastukset käynnissä ainakin kesäaikaan. Jäseniä yhdistyksellä on noin 150 kappaletta.

Tällä hetkellä alueella on kolme toimijaa Kartanon ystävät ry, Nuorisoseura, joka järjestää alueella teatteriesityksiä sekä yksityinen kahvilayrittäjä.

Toisena vierailukohteena tutustuttiin Urajärven seudun kouluosuuskuntaan Uskoon. Alueella on ollut useita kuntaliitoksia ja Urajärvellä koulu oli lakkautettu 3 vuotta sitten. Paikalliset yhdistykset (nuorisoseura, metsästysseurat, maamiesseura ja kyläyhdistys) olivat perustaneet osuuskunnan ja ostaneet koulun tontteineen sekä koulun yhteydessä olevan rivitalon Asikkalan kunnalta. Osuuskunnan tarkoituksena oli korjata vanha koulu kylätaloksi. Tällä hetkellä koululta löytyi sauna- ja teknisentyötilat. Suunnitteilla oli kehittää kouluja ja ainakin kutomiselle ja nuorisolle oltiin tekemässä omia tiloja koulun yhteyteen.

Koulun tiloissa osuuskunta pitää myös pitopalvelua, joka oli tehnyt ruoan vierailijoille. Ruokailun lomassa Nuorisouran puheenjohtaja Timo Ahola kertoi nuorisoseuran teatteritoiminnasta, joka oli aloitettu 2 vuotta sitten ja sillä oltiin saatu aivan uutta henkeä nuorisoseuran toimintaan. Teatteritoiminta on koko kylän yhteinen juttu ja ensimmäisenä vuotena mukana oli noin 150 kyläläistä sekä näyttelijöinä, että muissa järjestelyissä. Teatteri on tuonut kylälle lisää yhteisöllisyyttä. Näytelmä on suuri ponnistus myös rahallisesti, sillä yhden näytelmän kustannusarvio on noin 40-50 tuhatta.

Urajärveltä matka jatkui Kalkkisten kylälle. Kalkkisen kylällä on noin 400 vakituista asukasta, mutta kesäaikana asukasmäärä nousee 1000 hengellä. Kalkkisten kylällä on aiemmin toiminut Rapalan uistintehdas, joka oli nyt kuitenkin lopetettu. Tällä hetkellä suurin työllistäjä on Finlandia uistin. Kylässä järjestetään kolme perinteistä tapahtumaa, jotka ovat Kalkkisten kymppi, joulumarkkinat ja kyläpäivät lisäksi suunnitteilla on talvelle Kalkkispilkki.

Kalkkisissa ensimmäinen vierailukohde oli Viinitila Pihamaa. Pihamaan Viini- ja Puutarhatilalla on tilaperinteitä jo vuosisatojen takaa. Kalkkisten kantatilalla on viljelty marjoja ja vihanneksia jo pitkään. Tilaviinejä on Pihamaalla valmistettu jo yli kymmenen vuoden ajan. Viinit valmistetaan pääosin tilan omista raaka-aineista. Tilalla tuotetaan yli kymmentä erilaista viiniä, aitoja siidereitä, liköörejä sekä väkevämpiä tuotteita. Yhteensä tuotteita on noin 40. Lisäksi tilalla on myytävänä myös vihanneksia, mansikkaa, perunaa yms.

Tilalla on panostettu tuotteiden laatuun ja makuun. Viinitilan ajatuksena on myydä elämyksiä, tuotteissa on aina mukana tarina. Yritys ei kilpaile hinnoilla, vaan laadulla.

Toisena vierailukohteena oli Kalkkisten Nuorisoseuran-talo. Nuorisoseuran toiminta oli vireää ja talolla järjestettiin useita eri tapahtumia ja liikuntapiirejä. Kylässä toimi vielä koulu ja myös koulu käytti taloa liikuntatuntien pitämiseen. Nuorisoseura oli hakenut rahoituksia useista eri lähteistä mm. Leaderista ja Kotiseutuliitolta. Kyläyhdistyksen puheenjohtaja Hannu Lepistö kertoi kyläyhdistyksen ja Nuorisoseuran yhteistyöstä ja siitä mikä rooli

kyläyhdistyksellä oli kylän aktivoimisella ja toiminnan kehittämisessä.

Kalkkisista palasimme sisävesilaivalla retken lähtöpaikalle. Matka kauniissa maisemissa Heinolaan kesti noin kaksi tuntia. Hotellille pääsimme klo 16.00

Lauantai iltana järjestettiin vielä ohjelmallinen illanvietto Krouvin Lavalla, Hartolassa. Tilaisuuteen oli bussikuljetus. Ohjelmassa oli illallinen sekä tanssia. Bussikuljetus takaisin lähti klo 22.00

Sunnuntai 11.9.2016

Sunnuntaina vietettiin Lokaalin pääjuhlaa Heinolan WPK-talolla. Tilaisuudessa Sytyn puheenjohtaja Petri Rinne pohti kuntien ja kylien yhteisiä tehtäviä. Tilaisuudessa jaettiin myös palkintoja. Valtakunnallinen Vuoden Kylä 2016 ja kunnianmaininnan saavat kylät palkittiin nyt jo 32. kerran. Suomen Kylätoiminta ry nimesi juhlaseminaarissa myös Kylätoiminnan Tiennäyttäjät, Vuoden Maaseututoimijan ja Vuoden Maaseutukasvon.

Kylätoiminnan Tiennäyttäjäksi valitaan henkilö, joka on ollut pitkäaikaisesti kehittämässä valtakunnallista ja alueellista toimintaa. Tänä vuonna yksi palkituista oli Raahelainen Matti Sevonkari.

Suomen Kylätoiminta ry antaa Maaseututoimija-tunnustuksen henkilölle, joka on pitkäjänteisesti ja ansioituneesti kehittänyt maaseutua. Vuoden Maaseutukasvo -tunnustus annetaan henkilölle, joka on ollut julkisuudessa myönteisesti esillä kylätoimintaan ja maaseutuun liittyvissä asioissa, vahvistanut toimillaan tai esimerkillään maaseudun ja kylien kehittämisen profiilia sekä myönteistä julkisuuskuvaa ja tehnyt näin suomalaista maaseutuelämää tunnetuksi.

Nämä pitkäaikaisesta kehittämistyöstä jaettavat palkinnot puhuvat koko Suomen yhteiskuntaa palvelevasta työstä.

Kotimatkaalle ryhmämme pääsi ruokailun jälkeen klo 15.00 ja takaisin Ransilassa olimme klo 21.00.